

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del prat de
cabanes-
torreblanca

Memòria Tècnica de Gestió

Anualitat 2017

Edita:

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i
Desenvolupament Rural

Redacció:

Directora-Conservadora del Parc Natural
Aurora Quero de Lera

Equip Tècnic del Parc Natural
Isabel de la Torre Martínez
Jesús Tena Caballer

Data d'edició: 12.06.2018

ÍNDIX

1. PRESENTACIÓ	5
2. INTRODUCCIÓ	6
2.1. Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana	6
2.2. Descripció del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca	7
2.3. Normativa	8
2.4. Municipis del Parc Natural	9
2.5. Figures de protecció	10
2.6. Organigrama dels Serveis Centrals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural	13
2.7. Personal del Parc Natural	14
2.8. Composició de la Junta Rectora	14
3. OBJECTIUS	16
4. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS	18
4.1. Pla de vigilància d'incendis forestals	18
4.2. Dades d'incendis al Parc Natural	20
4.3. Pla bàsic d'actuacions	20
5. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ	22
5.1. Conservació de flora	22
5.2. Conservació de fauna	24
5.3. Conservació d'hàbitats	30
5.4. Conservació dels recursos hídrics	34
5.5. Conservació i manteniment d'infraestructures i equipaments	35
5.6. Anàlisi dels resultats i conclusions generals	37
6. SEGUIMENT D'ACTIVITATS	39
6.1. Extracció de torba	39
6.2. Aprofitament cinegètic	40
6.3. Activitat agrícola	41

7. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA	42
7.1. Programa de Comunicació i Divulgació	42
7.2. Programa d'Educació Ambiental	49
7.3. Planificació i gestió de l'Ús Públic	50
7.4. Programa de desenvolupament socioeconòmic del Parc Natural	52
7.5. Anàlisi dels resultats i conclusions generals	55
8. DIRECCIÓ I TRAMITACIÓ ADMINISTRATIVA	56
8.1. Reunions	56
8.2. Informes	57
9. RESUM ECONÒMIC	59
10. MARC ESTRATÈGIC I PROPOSTES PER AL 2018	60
10.1. Marc estratègic de gestió del Parc Natural	60
10.2. Propostes d'actuacions per al 2018	65

1. PRESENTACIÓ

La present memòria, relativa a les activitats realitzades al Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca durant l'any 2017, s'elabora en compliment de l'article 40 del *Decret 4/2003, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat*, pel qual s'aprova el *Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca*.

Aquesta memòria constitueix l'informe de la gestió realitzada al Parc Natural durant l'any 2017 i inclou un capítol econòmic-financer, amb indicació d'inversions i despeses de funcionament, així mateix s'ha afegit un apartat de propostes de gestió per al 2018.

Per a la seva elaboració s'ha comptat amb els informes elaborats pels tècnics i guies del Parc Natural i els realitzats per les Brigades de Biodiversitat i les de Prevenció d'Incendis quan han actuat a l'àmbit del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

2. INTRODUCCIÓ

2.1. Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana

2.2. Descripció del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca

El Prat constitueix una zona humida litoral dotada d'una important riquesa ambiental en el que a flora i fauna es refereix. És la principal zona humida de la província de Castelló, alhora que un dels hàbitats humits menys alterats de la Comunitat Valenciana, i en ella podem trobar gran diversitat d'ambients que es complementen i ofereixen a l'àrea protegida recursos ambientals d'incalculable valor.

L'àrea protegida amb la figura de Parc Natural compren aproximadament unes nou-centes hectàrees repartides entre els termes municipals de Cabanes i Torreblanca.

Es tracta d'una zona humida separada de la mar per una restinga de còdols. Constitueix un exemple singular de zona humida en avançat estat de rebliment natural, que alberga una vegetació summament diversa en funció dels distints ambients existents. En la zona costanera creix una vegetació característica de dunes mòbils junt amb la comunitat de rosella cornuda i alhelí marí del codolar. Cap a l'interior d'aquest i en contacte amb ell, apareix una depressió on es desenvolupa una vegetació hidròfila i halòfita, aquesta última en àrees de major salinitat i sòls limoarcillosos (saladars), amb comunitats halòfites molt ben desenvolupades, adaptades a entollades hivernals i a dessecació i afloraments salins estivals i en les àrees menys salines praderies jonqueres. En les tolles generades per l'extracció de torba apareix vegetació hidròfila de canyís i bova.

Quant a l'aspecte faunístic destaca la presència d'un elevat nombre d'espècies de gran valor, la ictiofauna mostra una bona representació de taxons endèmics com el samaruc i el fartet. Així mateix destaca la presència de la tortuga europea i quant a les aus, algunes de les espècies que es donen cita en aquesta zona són excepcionalment importants: com a nidificants tenim la xitxarra mostatxada real, el sivert, l'arpella de marjal, l'arpellot cendrós i la carregada. Sent les colònies de carregada les més importants de la Comunitat Valenciana, així com la d'arpella de marjal. A més aquesta zona humida és també important com a punt d'escala en les migracions de les aus aquàtiques.

Ha sigut reconeguda la seva repercussió en l'àmbit internacional per mitjà de la inclusió en el Catàleg *RAMSAR de Zones Humides d'Importància Internacional*, a més del seu reconeixement estatal i autonòmic amb figures com la de *Lloc d'Importància Comunitària (LIC)*, *Xarxa Natura 2000*, *Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)* i la seva inclusió en el *Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana (DOCV 4336/16.09.2002)*, el Prat constituïx un important valor afegit al patrimoni natural de la nostra Comunitat.

2.3. Normativa

- *Decret 188/88, de 12 de desembre, del Consell de la Generalitat, de declaració del Paratge Natural de la Comunitat Valenciana del Prat de Cabanes-Torreblanca, modificat posteriorment pel Decret 264/94, de 20 de desembre, del Consell de la Generalitat.*
- *Decret 4/03, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, en compliment del que disposen els articles 32 a 41 de la Llei 11/94 de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.*
- *Correcció d'errors del Decret 4/03, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca (DOGV número 4435 de data 07/02/03) que reproduïx l'annex II, Pla d'Ordenació omés per error en el Decret 4/03.*
- *Orde de 4 de febrer de 2003, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 14 microreserves vegetals a la província de Castelló.*
- *Resolució d'1 de juny de 2006, del Conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.*

A més de la normativa específica del Parc Natural, dins de la zona protegida és d'aplicació tota la normativa de caràcter sectorial que no queda desenvolupada en la legislació pròpia del Parc.

2.4. Municipis del Parc Natural

El Parc Natural està situat a la província de Castelló, a la comarca de la Plana Alta. Ocupa part de la franja costanera dels termes municipals de Cabanes i Torreblanca.

El total d'hectàrees d'ambdós municipis, les hectàrees que cada un d'ells té incloses dins del Parc Natural, el percentatge del municipi amb la protecció de Parc Natural, el percentatge del total del Parc per municipi i el nombre d'habitants en el 2017 és el que apareix reflectit en la taula següent:

Municipi	Total d'Hectàrees (Has)	Has. dins del Parc Natural	% del total del municipi en el Parc Natural	% del total del Parc per municipi	Habitants en 2017		
					Dones	Homes	Total
Cabanes	13.150	574,30	4,36	66,29	1.438	1.475	2.913
Torreblanca	2.890	292	10,10	33,70	2.704	2.715	5.419

Taula 1: Distribució del territori i la població al Parc Natural. Font: INE i elaboració pròpia.

La distribució de la propietat del sòl en ambdós termes municipals es detalla en la següent taula:

Propietat	Cabanes		Torreblanca	
	Extensió (Has)	% sobre el total	Extensió (Has)	% sobre el total
Municipal	442,40	77	110,50	38
Privada	83	14	164,80	57
Estatat	48,90	9	16,70	5

Taula 2: Distribució de la propietat del sòl al Parc Natural. Font: Elaboració pròpia.

2.5. Figures de protecció

◆ Parc Natural

Decret 188/88, de 12 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, de declaració del Paratge Natural de la Comunitat Valenciana del Prat de Cabanes-Torreblanca, que estableix per al mateix un règim especial de protecció.

Decret 264/94, de 20 de desembre, del Govern Valencià, de modificació del Decret 188/88, de 12 de desembre, de declaració del Paratge Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, de modificació de límits.

Llei 11/94, de 27 de desembre de la Generalitat Valenciana d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, l'objecte del qual és establir el règim aplicable als Espais Naturals Protegits a la Comunitat Valenciana i per la que es reclassifica a Parc Natural el Prat de Cabanes-Torreblanca, anteriorment declarat Paratge Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

◆ Zona humida d'Importància Internacional – Catàleg RAMSAR

La Convenció sobre les Zones Humides d'Importància Internacional o Convenció de Ramsar (Convenció sobre Zones Humides d'Importància com a Hàbitat per a les Aus Aquàtiques), és un tractat intergovernamental que serveix de marc per a l'acció nacional i la cooperació internacional en pro de la conservació i l'ús racional dels zones humides i els seus recursos.

El Prat de Cabanes-Torreblanca s'inclou com a Zona Humida d'especial importància en l'acord de RAMSAR per decisió del Consell de ministres del 28 de juliol de 1989, a proposta del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

En data 12.10.2010 la Convenció de Ramsar comptava amb 160 Parts Contractants, 1.899 llocs designats per a la Llista de Zones Humides d'Importància Internacional i 186.549.792 hectàrees de superfície total dels llocs designats.

◆ Zona d'Espacial Protecció per a les Aus (ZEPA)

Les Zones d'Espacial Protecció per a les Aus són espais designats pels Estats Membres d'acord amb les disposicions de la Directiva relativa a la conservació de les aus silvestres, *Directiva 79/409/CEE del Consell, de 2 d'abril de 1979.*

Aquesta directiva té per objecte protegir, gestionar i regular totes les espècies d'aus que viuen normalment en estat silvestre al territori europeu dels Estats Membres,

inclosos els ous de les citades aus, els seus nius i els seus hàbitats; i reglamentar l'explotació d'aquestes espècies.

Durant l'any 2009 va ser ampliada la Zona ZEPA del Parc Natural segons els següents Acords:

- *Acord de 5 de juny de 2009 del Consell d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana.*
- *Acord de 27 de novembre de 2009 del Consell de correcció d'errors dels annexos I i II de l'Acord de 5 de juny de 2009 del Consell d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana.*

◆ Lloc d'Importància Comunitària

El Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca està inclòs en la Llista de Llocs d'Importància Internacional (LIC) de la Comunitat Valenciana, aprovada per l'*Acord de 10 de juny de 2001, del Consell de la Generalitat*, en virtut de la *Directiva 92/43/CEE, del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres*.

Els LICs van ser definits i delimitats, segons estableix la Directiva Europea, basant-se en la presència en aquests llocs dels hàbitats o espècies considerats prioritaris en la mateixa i que representen una mostra significativa de la destacada riquesa natural del territori valencià.

◆ Microreserves de Flora

La Microreserva de Flora és una figura de protecció establida pel *Decret 218/1994, de 17 d'octubre, del Govern Valencià*, destinada a la conservació d'espècies silvestres de flora.

Es tracta de zones de menys de 20 hectàrees d'extensió que són declarades mitjançant una Orde de la Conselleria a proposta pròpia o dels propietaris dels terrenys, a fi d'afavorir la conservació de les espècies botàniques rares, endèmiques o amenaçades, o les unitats de vegetació que la contenen.

En virtut d'allò que s'ha establert per l'*Orde de 4 de febrer de 2003, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 14 microreserves vegetals a la província de Castelló*, el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca compta amb dos microreserves: la de la "Platja del Quarter Vell" i la de "Torre de La Sal".

◆ Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana

El Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana va ser aprovat per *Acord de 10 de setembre de 2002 del Govern Valencià* (DOGV núm. 4.336 de data 16.09.2002), en compliment del que disposa l'article 15 de la *Llei 11/94 d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana*.

El Catàleg no és un instrument d'ordenació, sinó que constitueix un registre administratiu a partir del qual, identificant i delimitant clarament l'objecte a preservar, les diferents Administracions en l'àmbit de les seves competències, han de desenvolupar les seves actuacions a fi de salvaguardar els valors localitzats en cada zona.

2.6. Organigrama dels Serveis Centrals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Tal i com disposa la *Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana* així com els documents normatius propis del Parc (*Decret 188/1988, de 12 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, de declaració del Paratge Natural de la Comunitat Valenciana del Prat de Cabanes-Torreblanca* i *Decret 4/2003, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca*), l'administració i gestió del Parc Natural del Prat correspon a la Conselleria amb competències mediambientals, la qual destinarà els mitjans necessaris, humans i econòmics, per al correcte exercici de les funcions que li són atribuïdes, sense perjudici de la intervenció d'altres entitats o organismes que col·laboren en la gestió.

Durant l'anualitat 2015 i després de l'aprovació del *Decret 7/2015, de 29 de juny, del president de la Generalitat, pel qual es determina les conselleries en què s'organitza l'administració de la Generalitat* [DOCV 7560/30.06.2015], les competències en matèria de medi ambient, que fins a la data corresponien a la *Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient*, en l'actualitat li corresponen a la *Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural*.

L'organigrama de la *Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural* es pot consultar en l'adreça electrònica següent:

<http://www.gvaoberta.gva.es/va/organigrama?articleId=162034228>

2.7. Personal del Parc Natural

Per al desenvolupament de les labors de gestió i conservació del Parc Natural, la Conselleria ha comptat, durant la present anualitat, amb els següents equips de treball:

L'*Equip de Gestió* del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, constituït per la Directora Conservadora, com a responsable de la gestió del Parc Natural, amb funcions d'assessorament, coordinació, promoció i tramitació administrativa; l'*Equip Tècnic de Gestió i Conservació* integrat per dues persones amb funcions de conservació, comunicació i educació ambiental; i la *Brigada de Conservació i Manteniment* composta per dues persones amb funcions de conservació i manteniment de l'espai protegit.

2.8. Composició de la Junta Rectora

La Junta Rectora del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca és l'òrgan col·legiat consultiu, col·laborador i assessor de la gestió, que canalitza la participació en la mateixa de les administracions i dels interessos socials i econòmics implicats en la gestió del Parc.

La naturalesa i funcions de la Junta Rectora estan establides amb caràcter general en els articles 48 i 50 de la *Llei 11/1994, de 27 de desembre de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals protegits de la Comunitat Valenciana* i específicament en l'article 2 del *Decret 264/1994, de 20 de desembre del Consell de la Generalitat, de modificació del Decret 188/1988, de 12 de desembre, de declaració del Paratge Natural de la Comunitat Valenciana del Prat de Cabanes-Torreblanca*.

Formaran part de la Junta Rectora, segons estableix el mencionat *Decret 264/1994*, així com el *Decret 4/2003, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, d'aprovació del PORN i PRUG del Parc Natural*, els membres següents:

- El president de la Junta Rectora
- El Director Conservador del Parc Natural, que actuarà com a secretari
- Un representant de l'Ajuntament de Cabanes
- Un representant de l'Ajuntament de Torreblanca
- Un representant de la Conselleria de Medi Ambient
- Un representant de la Conselleria d'Indústria, Comerç i Energia
- Un representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació
- Un representant de les universitats de la Comunitat Valenciana

- Un representant de la Secretaria d'Estat d'Aigües i Costes del Ministeri de Medi Ambient
- Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer
- Un representant de les associacions vinculades a la conservació i defensa de la natura
- Representant dels agricultors propietaris dels predis existents al Parc Natural
- Representant de les associacions de caçadors vinculades a l'àrea

3. OBJECTIUS

Els objectius de gestió del Parc Natural vénen definits pel *Decret 188/1988, de 12 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, de declaració del Paratge Natural de la Comunitat Valenciana del Prat de Cabanes-Torreblanca*, modificat pel *Decret 264/1994, de 20 de desembre*, el qual els estableix en l'article 4 i són els que a continuació es detallen:

- *Conservar en la seva integritat els ecosistemes naturals, avaluant amb especial atenció els possibles impactes ambientals produïts per actuacions ambientals exteriors al mateix. Respecte d'això es considerarà un objectiu prioritari la conservació de la qualitat del medi aquàtic, per mitjà de la vigilància dels abocaments o modificacions de les aportacions hídriques que puguen afectar el mateix.*
- *Compaginar les activitats i usos tradicionals del sòl, entre les que se cita l'extracció de la torba, l'agricultura, la ramaderia i la caça, actualment existents amb els objectius de protecció.*

Així mateix, en la gestió del Parc Natural es persegueixen els següents objectius:

- Restaurar els hàbitats prioritaris o aquells que alberguen espècies d'especial interès, com són les torberes amb *Cladium mariscus* i les dunes litorals amb *Juniperus ssp.*
- Establir mecanismes adequats per a la prevenció i extinció d'incendis.
- Promoure la participació pública quant a la gestió del Parc Natural.
- Conscienciar la població local sobre els valors naturals i històrics del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca i en general de la importància que tenen els espais naturals protegits.
- Promoure un turisme sostenible a l'espai natural donant a conèixer les rutes a peu i en bicicleta pel Parc així com les recomanacions de visita.
- Promoure i recolzar la investigació científica sobre els aspectes relacionats amb el Parc Natural a fi de facilitar la gestió de l'espai, aprofundir en el coneixement dels seus valors i les seves problemàtiques i aportar possibles solucions.
- Desenvolupar projectes o actuacions de conservació d'espècies d'interès (samaruc i fartet, arpellot cendrós i arpella de marjal), principalment d'aquelles que van motivar la protecció del Prat de Cabanes-Torreblanca com a Parc Natural i Lloc d'Interès Comunitari.
- Realitzar campanyes de comunicació i divulgació de qüestions mediambientals importants per a millorar la conservació del Parc Natural.

- Participar en els projectes que la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural du a terme als Parcs Naturals.
- Promoure activitats lúdiques, culturals i interpretatives al voltant del patrimoni natural i històric.
- Recolzar noves iniciatives locals, continuar participant en les fires i celebracions dels municipis integrants del Parc Natural.
- Desenvolupar el programa d'educació ambiental per a escolars com a instrument de conscienciació i divulgació dels valors naturals i històrics del Parc Natural.
- Contribuir a la formació d'una consciència ambiental del visitant del Parc.

4. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

El Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca va ser aprovat per *Resolució d'1 de juny de 2006, del Conseller de Territori i Habitatge*. L'esmentat Pla queda integrat en el Pla de Prevenció corresponent a la comarca de la Plana Alta, dins de la seva demarcació Centre.

El Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural adapta les directrius generals de prevenció d'incendis forestals a les característiques específiques del Prat de Cabanes-Torreblanca, sent una premissa fonamental fer compatible la necessària protecció i defensa davant dels incendis amb la conservació i preservació dels valors ambientals del Parc.

D'una banda es realitzen labors dirigides a la prevenció de l'inici del foc, les quals consisteixen bàsicament en la vigilància de l'espai protegit i el seu àmbit d'influència.

D'altra banda es realitzen actuacions consistents en la creació d'infraestructures que faciliten l'extinció de possibles incendis i la seva propagació amb la conseqüent reducció de l'àrea afectada per l'incendi una vegada s'ha declarat.

4.1. Pla de vigilància d'incendis forestals

Un dels aspectes més importants en el control dels incendis forestals és l'existència d'un sistema que permeta localitzar-los abans que tinguen ocasió d'estendre's. Les Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals amb base en terra i els Observatoris Forestals fixos de vigilància són aquells que detecten els incendis en la seva primera fase, determinant la seva localització espacial i vigilant el seu desenvolupament en el temps.

Es compta amb diversos mitjans que intervenen en la vigilància i detecció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc Natural. La coordinació d'aquests mitjans es du a terme des de diversos àmbits, depenent de la zona afectada i de l'organisme competent.

En aquest Pla s'estableixen els protocols d'actuació dels diferents mitjans, entre els quals es troben: Personal Tècnic, Agents Mediambientals, Unitats de Prevenció, Observatoris Forestals i Voluntariat de Prevenció d'Incendis, als que cal afegir la col·laboració d'altres serveis com: Brigades Rurals d'Emergència, Policia Nacional, Policia Autonòmica i Guàrdia Civil.

4.1.1. Mitjans de vigilància mòbil

Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals

Unitat de Prevenció Ordinària: formada per un operari i dotada d'un vehicle tot terreny. En l'àmbit del Parc és la UP.C205 l'emmarcada en aquesta categoria.

Unitats Polivalents: formades per un operari i, de vegades, acompanyades d'entre 2 i 3 voluntaris. Igual que la Unitat anterior, també està dotada de vehicle tot terreny. Són les Unitats UPP.C602 i UPP.C603.

Aquestes Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals no són específiques del Parc Natural sinó que també realitzen les seves funcions en altres terrenys forestals pròxims a la zona humida.

Agents Mediambientals

El Parc Natural està inclòs dins de la demarcació territorial de la comarca de la Plana Alta. Els agents mediambientals destinats en aquesta demarcació són els encarregats de vetlar pel compliment de la legislació i la conservació dels recursos del Prat.

Altres

Hi ha altres membres, dependents de diferents organismes, que també presten els seus serveis en l'àmbit del Parc Natural i són: Brigades Rurals, Guàrdia Civil, Policia Nacional i Policia Autonòmica, que s'incorporen a la prevenció en funció de les competències de l'Òrgan al què representen.

4.1.2. Mitjans de vigilància fixos

Observatoris Forestals

Els Observatoris Forestals es troben situats en zones elevades de màxima visibilitat. Les seves principals labors són servir d'enllaç en la Xarxa de Comunicació de les emergències, a més de la detecció de l'inici de l'incendi.

Els Observatoris Forestals que vigilen i comprenen l'àmbit del Parc Natural i la seva àrea d'influència són: l'*Alt del Colomer*, ubicat dins de l'àrea protegida del Parc Natural del Desert de les Palmes; l'*Ametler*, al terme municipal d'Alcalà de Xivert i inclòs en el Parc Natural de la Serra d'Irta; i *Subarra*, al terme municipal de Benlloch. Tant l'*Alt del Colomer* com l'*Ametler* donen cobertura de vigilància durant tot l'any mentre que *Subarra* només treballa en temporada estival.

Central de Prevenció d'Incendis Forestals de Castelló

Centre des d'on es coordina tot el dispositiu de Prevenció d'Incendis Forestals.

4.2. Dades d'incendis al Parc Natural

Durant l'any 2017 s'han produït dos conats d'incendis dins de l'àrea protegida, un al terme de Cabanes i l'altre al terme de Torreblanca. La suma de les àrees afectades no aplega a una hectàrea.

4.3. Pla bàsic d'actuacions

4.3.1. Maneig de la vegetació

En l'àmbit del Parc Natural no hi ha una xarxa d'infraestructures destinades exclusivament a la prevenció i extinció d'incendis, és per això que l'existència de discontinuïtats entre la massa vegetal, com a llacunes i séquies, adquireix gran importància i pot servir com a element de ruptura de la continuïtat de la massa vegetal, que siga capaç de detenir un incendi si aquesta discontinuïtat presenta l'amplària suficient.

La creació d'àrees desprotegides de vegetació és una de les activitats que es realitzen en l'àmbit del Parc Natural. Aquestes àrees reben el nom de *lluents* i són dissenyades des de Conselleria i executades bé pel personal propi del Parc, bé per les associacions de caçadors a través de convenis de col·laboració.

La Brigada de Conservació i Manteniment del Parc ha realitzat els treballs d'adequació i manteniment de sendes, camins i àrees recreatives amb objectius de protecció i prevenció d'incendis forestals.

4.3.2. Campanyes de sensibilització i divulgació

La sensibilització i implicació de la societat en la conservació de la natura és clau tant en matèria de prevenció d'incendis forestals com en molts altres aspectes. En aquest sentit i des de l'Equip Tècnic del Parc, durant la present anualitat s'han desenvolupat campanyes educatives amb l'objectiu fonamental de que l'usuari de l'espai protegit prenga consciència de la importància de la conservació de la zona humida i la prevenció activa enfront de situacions de risc d'incendis forestals.

4.3.3. Coordinació amb els Serveis de Prevenció i Extinció d'Incendis Forestals

El Programa d'Actuacions Prioritàries del Pla de Prevenció d'Incendis del Parc Natural proposa l'establiment d'una reunió de caràcter anual en què es tracten específicament temes relacionats amb la prevenció i l'extinció d'incendis i a la que hauran d'assistir els tècnics corresponents dels mitjans d'extinció i dels mitjans de prevenció, així com els gestors del Parc Natural.

L'objectiu de la reunió és la posada en comú per arreplegar propostes dels diferents sectors i l'adopció de mesures per a les possibles solucions i propostes de millora.

5. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

5.1. Conservació de la flora

A fi de preservar la diversitat genètica del patrimoni natural i garantir la conservació de les espècies de flora silvestre i formacions vegetals, en especial les autòctones, es realitzen diverses actuacions, dutes a terme fonamentalment per les Brigades de Biodiversitat, i que es centren en les dues microreserves de flora presents al Parc Natural:

Microreserva	Superfície (Has)	Terme municipal
Platja del Quarter Vell	5,57	Cabanes
Torre de la Sal	2,19	Cabanes

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar les espècies de flora rara, endèmica o amenaçada que es troben al Parc Natural.
- Mantenir en bon estat les dues microreserves declarades dins de l'àrea protegida.
- Eradicar les espècies exòtiques invasores que s'observen en l'àmbit del Parc Natural.

Les **ACTUACIONS** que s'han dut a terme per aconseguir els objectius han estat les següents:

- Cens d'espècies de flora rara, endèmica i amenaçada en les microreserves i altres àrees del Parc Natural. En el 2017 s'han censat 98 exemplars d'*Aristolochia clematitis* en la microreserva de *Platja del Quartell Vell* i 77 exemplars d'*Odontites kaliformis* en les torberes de Torreblanca.
- Seguiment de l'espècie *Odontites kaliformis* catalogada com *En Perill d'Extinció* en el *Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçada*. Des de l'any 2008 s'està efectuant un seguiment de l'espècie el cens del qual ha fluctuat en el transcurs dels anys. Els darrers anys s'ha observat que la vegetació de les parcel·les on creix l'*Odontites kaliformis* s'ha anat tancant i es va prendre la decisió de fer un desbrossament experimental per a disminuir la hiperdensitat de *Phragmites*

australis, *Inula crithmoides*, *Scirpus holoschoenus* i *Juncus sp.* i tractar d'establir una possible relació amb el resultat dels censos. Al 2016 es va desbrossar una superfície de 100 m² aproximadament que en 2017 s'ha ampliat en 200 m² més.

- També s'ha continuat amb el seguiment d'altres espècies de flora catalogades en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçada, com és el cas de les plantacions d'espècies del gènere *Limonium* (*L. dufourii* i *L. densissimum*), realitzades en anualitats anteriors.
- Manteniment de la senyalització de les dues microreserves declarades al Parc Natural que ha consistit en la substitució i/o reposició de piquetes i cartells en mal estat. Cadascuna de les piquetes ha sigut marcada amb un número. Les piquetes o cartells que estaven mal col·locats s'han ubicat en el lloc correcte.
- S'ha realitzat la neteja de les dues microreserves per mitjà de l'eliminació del fem acumulat en elles. En 2017 s'han eliminat 7 m³ de fem provinent fonamentalment dels pescadors (tant d'aigua salada com dolça), dels agricultors i dels usuaris amb escassa educació ambiental.
- Eradicació d'espècies exòtiques invasores. Seguint les directrius del *Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana*, durant 2017 es van escometre labors d'eradicació de les següents espècies exòtiques invasores:

Espècie	Ubicació	Quantitat eradicada
<i>Acacia dealbata</i>	PN Prat Cabanes-Torreblanca	24 m ²
<i>Arundo donax</i>	<i>mrf Platja Quarter Vell</i>	0,01 m ³
<i>Arundo donax</i>	PN Prat Cabanes-Torreblanca	18 m ²
<i>Cortaderia selloana</i>	PN Prat Cabanes-Torreblanca	0,05 m ³
<i>Washingtonia robusta</i>	PN Prat Cabanes-Torreblanca	1 exemplar

Taula 3: Espècies exòtiques invasores eradicades al Parc Natural.

En l'Annex I s'adjunta la memòria de les Brigades de Biodiversitat de l'anualitat 2017.

5.2. Conservació de la fauna

Per a millorar els aspectes ecològics i biològics de les espècies de fauna que viuen i/o utilitzen el Parc Natural es realitzen diferents estudis i treballs de camp que són executats tant pel personal propi de l'espai, com per altres brigades destinades a fer treballs més específics.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar les poblacions d'espècies de fauna existents en el Parc que resulten d'interès per la seva singularitat, representativitat, fragilitat o estat de conservació.
- Promoure i donar suport a la investigació científica per a millorar el coneixement, conservació i maneig de les citades espècies.
- Desenvolupar projectes o actuacions de conservació sobre aquelles espècies que van propiciar la protecció del Prat de Cabanes-Torreblanca com a Parc Natural i Lloc d'Interès Comunitari.
- Corregir i minimitzar els impactes derivats de les activitats i aprofitaments humans sobre els hàbitats que corresponguen.

5.2.1. Conservació de l'avifauna

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen per a la conservació de l'avifauna són els de:

- Conèixer els diferents tipus d'aus que nien al Parc Natural.
- Conèixer el nombre d'aus de cada espècie que nien al Parc Natural.
- Conèixer el nombre d'aus de cada espècie que passen l'hivern a l'espai protegit.
- Conèixer el nombre d'aus de cada espècie que utilitzen el Parc Natural com dormidor.
- Realitzar el seguiment de les aus migratòries que utilitzen el Parc Natural en determinades èpoques de l'any.
- Ubicar i mantenir en bon estat els posaders de les aus que habiten al Parc Natural.

Per a la consecució dels objectius s'han realitzat una sèrie d'actuacions que són les que a continuació es descriuen:

A) Seguiments ornitològics

El seguiment de l'avifauna requereix de la realització de diferents censos d'aus. Aquests censos tracten de comptabilitzar, per mitjà de diferents tècniques, el nombre d'aus que aprofiten el Parc Natural per a la seva supervivència.

Les dades obtingudes a través dels censos ajuden a fer una valoració de l'estat del Parc Natural i a detectar els possibles efectes adversos de les actuacions que en ell es desenvolupen.

Per a la realització dels censos s'utilitzen diferents tècniques en funció de l'espècie i del seu ecosistema associat. Aquests censos es realitzen per mitjà de la coordinació de l'Equip Tècnic del Parc Natural i de la guarderia d'Agents Mediambientals.

A continuació es descriuen els censos d'avifauna realitzats al Parc Natural durant el 2017:

- **Cens d'Aus Aquàtiques Hivernants**

Seguint les directrius de la Conselleria, els censos es realitzen una vegada a l'any i en les dates acordades a fi de no coincidir en observacions i així poder alterar els resultats. En 2017 el cens es va realitzar els dies 2 i 10 de gener observant-se, en termes generals, una disminució respecte a l'any anterior del nombre d'individus d'esplugabous, garseta blanca, collverd i arpelot de marjal. S'ha constatat també un augment del nombre d'individus d'escabussonet, cabrellot, corb marí gros, agró blau, rascló, gall de canyar, fotja, bequeruda i judia. S'ha mantingut amb unes dades similars a la de l'any la xerlovita. Els resultats del cens apareixen en l'Annex II.

- **Cens d'Aus Aquàtiques Nidificants**

De forma sistemàtica i en coordinació amb el Servei de Biodiversitat, durant l'època de nidificació (que comprèn els mesos de març a agost) es realitza el seguiment d'avifauna que requereix d'un major esforç al llarg de l'any ja que pretén estimar el nombre de parelles nidificant de les espècies amb major importància ecològica dins del Parc Natural.

Durant el cens d'aus aquàtiques nidificants també localitzem la ubicació dels nius d'algunes de les espècies censades, anellant-se les cries d'aquelles amb especial seguiment dins de l'espai protegit i estudiant-se l'èxit reproductor de les parelles.

En 2017 es van localitzar nius d'escabussonet, arpelot de marjal, arpelot cendrós, polla d'aigua, camallonga, carregada, corriol camanegre i corriole. També s'han

detectat grups familiars de les espècies: cabrellot, collverd, xivert, fotja i gavinet argentat. Els resultats de l'esmentat cens s'arreglen en l'Annex III.

- **Censos mensuals**

Es tracta d'un cens absolut de les aus aquàtiques que es troben al Parc Natural en un moment determinat i es realitza amb periodicitat mensual.

Aquest seguiment permet, per mitjà de la realització d'itineraris, la prospecció de gran part del Parc Natural. Amb els itineraris s'obtenen índexs d'abundància i de varietat d'espècies que permeten determinar les tendències poblacionals de les aus presents en eixe moment a la zona humida, encara que es desconege amb exactitud la magnitud de les poblacions estudiades.

- **Cens en dormidor**

Per mitjà dels censos en dormidor es compta de forma directa el nombre d'aus (en el nostre cas fonamentalment agrons i corbs marins), que acudeixen cap al capvespre als dormidors localitzats dins del Parc Natural.

- **Cens amb reclam**

Per realitzar el recompte de certes espècies, principalment de la família dels ràl·lids, s'utilitza el mètode de reproducció de cants o cens amb reclam. El sistema consisteix en una gravació de 3 minuts de cants d'individus de l'espècie seguits d'altres 3 de silenci, en els que s'efectuen les escoltes i es conten els exemplars que responen a l'incidentiu del cant.

Per mitjà d'aquest cens s'obté informació de les parelles territorials i dels seus hàbitats preferits. Amb aquest mètode no s'obtenen dades de nidificació ni del nombre total d'exemplars existents al Parc Natural, però sí ens dóna una aproximació molt fiable de les parelles residents.

B) Anellament científic d'aus

L'anellament científic d'aus es realitza a fi de conèixer els desplaçaments de les aus, principalment els relacionats amb la migració. No obstant això, l'activitat pot ser útil en estudis d'un altre tipus com els que tracten d'obtenir dades sobre paràmetres reproductors, dinàmica de poblacions, selecció i ús de l'hàbitat, etc.

Al Parc Natural es realitzen dos tipus d'anellaments: el marcatge amb mètodes de captura (xarxes japoneses), realitzat pel *Grup Au d'Ornitologia*, i l'anellament dels dos rapaços més representatius del Parc, l'arpellot de marjal (*Circus aeruginosus*) i l'arpellot cendrós (*Circus pygargus*), treball que du a terme l'Equip Tècnic del Parc Natural juntament amb els Agents Mediambientals.

C) Ubicació i manteniment de posaders

El personal del Parc estudia la millor ubicació i col·loca posaders per a l'avifauna. Sobre aquests posaders es realitzen treballs de manteniment per part de la Brigada de Conservació i Manteniment i labors de seguiment de les dades obtingudes en ells per part de l'Equip Tècnic del Parc Natural.

La informació arreplegada en els posaders es fa mitjançant observacions, egagròpiles, excrements i plomes que s'arrepleguen als voltants.

D) Actuacions de millora de l'hàbitat del corriol camanegre

El corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) és una espècie característica de platges, arenals costaners, saladars i llacunes, que sol nidificar en zones humides i platges arenoses de la Comunitat Valenciana, amb preferència per zones amb poca cobertura vegetal i amb restes dipositats per la mar.

La principal amenaça per a aquesta espècie prové de la pèrdua d'hàbitat i dels intensos usos recreatius en costa i platges, circumstància que perjudica la seva reproducció. En els últims anys s'ha constatat la disminució de parelles en el litoral valencià, la qual cosa ha portat a la seva catalogació com a Vulnerable en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçada.

En 2016 es va fer un desbrossament experimental en determinats enclavaments del Parc Natural amb l'objectiu de crear zones adequades per a la nidificació de l'espècie, els resultats d'aquestes actuacions va ser positiu. Les àrees d'actuació van estar ubicades a Torrenostre entre el límit de la duna a sotavent i la séquia, amb una superfície de 0,38 ha, en la zona de la Platja de Carrabiners, amb una superfície de 0,59 ha i en la zona de Torre la Sal, amb una superfície de 0,45 ha.

Amb els bons resultats que van donar les actuacions, en els que es va constatar un augment del nombre de parelles nidificants, durant 2017 s'han mantingut aquestes zones i s'han ampliat algunes parcel·les en la zona de Quarter Vell.

Les actuacions dutes a terme en 2017 han consistit en un desbrossament de la vegetació i posterior triturat; s'han senyalitzat les zones amb un tancat bla i s'han instal·lat cartells avisant els visitants perquè tinguen cura i no entren en les zones tancades pel risc que comporta per a la reproducció del corriol camanegre.

En la zona de Torrenostra s'han realitzat algunes actuacions per dissuadir de l'entrada al Parc Natural per aquesta zona amb vehicles, a l'espera de la instal·lació definitiva d'una tanca que realitzarà el Departament Provincial de Costes.

5.2.2. Conservació d'espècies de fauna singulars

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen per a la conservació d'espècies de fauna singulars són els de:

- Mantenir en bon estat les poblacions de peixos d'espècies endèmiques i en perill d'extinció que habiten al Parc Natural.
- Conèixer la distribució i grandària de les poblacions de peixos d'espècies endèmiques que habiten al Parc Natural.
- Conèixer la distribució de les poblacions de tortuga d'aigua europea i el nombre d'individus de la seva espècie.
- Avaluar l'estat de les poblacions de tortuga d'aigua europea.
- Conèixer les espècies d'odonats presents al Parc Natural, la seva distribució i l'àrea d'influència.

Per a la consecució dels objectius s'han realitzat les actuacions següents:

A) Seguiment i reforços poblacionals de fartet (*Aphanius iberus*) i samaruc (*Valencia hispanica*)

Durant la present anualitat l'Equip Tècnic del Parc Natural ha continuat amb les labors de seguiment, cria i translocació d'aquestes dues espècies de ciprinodòntids endèmiques de la zona protegida i catalogades *En Perill d'Extinció*.

Les actuacions dutes a terme estan emmarcades dins dels respectius Plans de Recuperació del fartet i del samaruc a la Comunitat Valenciana i contribueixen al manteniment de la població d'ambdues espècies així com a la lluita biològica contra les poblacions de mosquits del Parc Natural.

B) Seguiment de les poblacions de tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*)

Al llarg de 2017 s'ha continuat amb el seguiment de les poblacions de tortuga d'aigua europea en la zona humida. Al Centre d'Interpretació del Parc Natural també es continuen arreplegant exemplars tant de tortuga d'aigua europea com de tortugues exòtiques que son portades per visitants i veïns del Parc Natural.

Les tortugues exòtiques arreplegades són retirades per la Brigada de Biodiversitat i amb elles es segueix el protocol establert per al control d'espècies exòtiques en la Comunitat Valenciana.

Les actuacions al 2017 han estat centrades en la zona nord del Parc Natural. Després de la crema prescrita es varen col·locar quatre trampes tipus nansa com a control, tres en la zona afectada i la quarta en les proximitats, que van romandre actives durant sis setmanes.

Es varen capturar 44 exemplars de tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*) i un de l'espècie *Trachemys scripta elegans*. Dels 44 exemplars de tortuga d'aigua europea capturats, tots menys un era la primera volta que es capturaven. Aquest fet, de baixa taxa de recaptures, es dona habitualment des de que començaren els estudis a l'any 2003. També es manté la proporció habitual de mascles i femelles, sent major la de femelles (aproximadament 3:1) i un baix nombre de juvenils (aproximadament 4,5%).

C) Estudi dels odonats presents al Parc Natural

Des de l'any 2010 s'arreplega informació de les distintes espècies d'odonats (libèl·lules) presents al Parc Natural. S'ha pogut constatar que de les 65 espècies que es poden trobar a la Comunitat Valenciana, 19 d'elles estan representades en el Prat de Cabanes-Torreblanca.

Els estudis realitzats ens permeten conèixer les espècies presents al Parc i la seva distribució. La informació obtinguda dels mapes de distribució de les espècies ens ajuda a conèixer la seva evolució en el temps. Durant aquesta anualitat 2017 s'ha continuat amb la presa de dades i estudi de les poblacions de libèl·lules presents a l'espai protegit.

5.3. Conservació d'hàbitats

La *Directiva 92/43/CE*, coneguda com Directiva Hàbitats, i la seva ampliació mitjançant de la *Directiva 97/62/CE*, estableixen les bases per a la conservació de totes aquelles espècies i hàbitats que es consideren interessants des del punt de vista de la conservació.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar els hàbitats i les espècies que els conformen.
- Restaurar i minimitzar els impactes ocasionats per l'activitat humana.
- Realitzar el seguiment de les diferents actuacions que es desenvolupen en els hàbitats prioritaris del Parc Natural.
- Millorar la varietat d'espècies i afavorir la prevenció d'incendis forestals.

5.3.1. Corriol camanegre

El Parc Natural del Prat és una zona humida que alberga diverses espècies d'aus entre les quals es troba el corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*), catalogada com *Vulnerable* en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçada.

En els darrers anys, i per a aquesta espècie, s'ha constatat la disminució de parelles en el litoral valencià. El corriol camanegre necessita d'espais lleugerament elevats, amb poca vegetació i allunyats de molèsties per poder reproduir-se amb èxit.

Per afavorir l'hàbitat d'aquesta espècie durant 2016 es van realitzar, en les cinc zones del Parc que es consideraren les més adequades, una actuació consistent en el desbrossament de la vegetació i eliminació manual de *Juncus* sp, *Scirpus holoschoenus* i *Dittrichia viscosa*, fonamentalment, per condicionar zones on puga arribar a nidificar el corriol. Donat que els resultats van ser positius, en 2017 s'ha continuat actuant en les zones desbrossades amb alguna ampliació en la zona de Quarter Vell.

Zona	Espècie dominant	Superfície desbrossada
Torrenostrà (Torreblanca)	<i>Phragmites australis</i>	290 m ²
Platja Quarter Vell Nord (Cabanes)	<i>Scirpus holoschoenus</i> , <i>Juncus</i> sp.	8.176 m ²
Platja Quarter Vell Sud (Cabanes)	<i>Scirpus holoschoenus</i> , <i>Juncus</i> sp.	1.200 m ²
Antic camp de tir (Cabanes)	<i>Scirpus holoschoenus</i> , <i>Juncus</i> sp.	1.770 m ²
Mrf Torre de la Sal (Cabanes)	<i>Dittrichia viscosa</i>	290 m ²

Taula 4: Zones d'actuació del projecte del corriol camanegre.

5.3.2. Control d'espècies de tortugues invasores (*Trachemys* sp.)

Amb l'objectiu de frenar la pèrdua de diversitat biològica en ecosistemes d'aigua dolça a causa de la presència de tortugues exòtiques invasores es realitzen captures d'individus d'aquestes espècies en diferents punts de la Comunitat Valenciana, sent el Parc Natural del Prat un d'ells.

Són les Brigades de Biodiversitat les que posen les trampes, en col·laboració i contacte continu amb el personal tècnic de l'espai protegit i també amb l'associació de caçadors de Torreblanca. Durant l'any 2017 s'ha continuat amb les labors de captura i retirada del medi natural de tortugues invasores i s'ha creat un equip de voluntaris. Per a la seva formació s'han realitzat dues jornades/taller sobre identificació de tortugues, així com de la construcció i maneig de trampes. D'aquestes jornades va sorgir el grup de voluntariat, coordinat pel personal de l'Espai Natura de l'Ajuntament de Torreblanca.

Des del mes de setembre fins a final d'any s'han capturat un total de 21 tortugues d'aigua exòtiques i 51 tortugues d'aigua europea. Les exòtiques són entregades al centre encarregat de la seva eliminació i les autòctones són retornades al medi.

A més de les tasques conduents a l'eliminació de les tortugues invasores al medi, el personal tècnic del Parc Natural també arreplega exemplars de tortugues invasores d'organismes públics i particulars que es posen en contacte amb el Centre d'Interpretació per col·laborar en l'eradicació d'espècies exòtiques.

5.3.3. Creació i manteniment de llueus

La creació de zones en què existeix una somera coberta d'aigua constitueix una mesura eficaç per conservar les espècies de fauna que s'aprofiten d'aigües superficials per a la seva alimentació i reproducció.

Algunes espècies com el *Porphyrio porphyrio*, l'*Himantopus himantopus* i altres limícoles, han vist augmentada les seves poblacions al Parc gràcies a aquestes actuacions que es realitzen en el Prat de Cabanes-Torreblanca tant per la Brigada de Conservació i Manteniment com per les associacions de caçadors mitjançant convenis de col·laboració amb la Conselleria i els ajuntaments.

Aquestes zones lliures de vegetació, ubicades de forma estratègica, també constitueixen un sistema eficaç per a la prevenció d'incendis forestals.

Durant els mesos d'agost, setembre i novembre de 2017 es van realitzar diverses actuacions de manteniment i creació de lluent següent les indicacions i autoritzacions de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental en les següents ubicacions:

- Séquia Piteres
- Carrerassa València
- Tubo – Mangraners
- Séquia d'en Polo
- Peça de la Rambleta
- Antiga depuradora de Torre la Sal
- Pont Roig (Sud)
- Càmping/depuradora

5.3.4. Crema prescrita

A petició de l'Ajuntament de Torreblanca s'inicia la tramitació de l'expedient per a la realització de cremes de vegetació controlades en les parcel·les del Parc Natural properes al càmping i a la depuradora de Torreblanca. Els motius de la sol·licitud són els següents: la recuperació d'hàbitats adequats per a les aus limícoles, reduir el perill d'incendi, millorar el paisatge perimetral per afavorir l'exercici d'activitats d'informació mediambiental, delimitar i millorar les zones per albirar aus, limitar l'accés de porcs senglars i reduir les zones de reproducció de mosquits.

Des de la Direcció del Parc Natural s'informa la sol·licitud de crema controlada, adjuntant els mapes de nidificació dels últims anys de l'arpetot cendrós per a la seva valoració per la Direcció General, indicant que:

- L'Article 11.8 del *Decret 4/2003, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca*, contempla la possibilitat de realitzar eventuais cremes de vegetació, promogudes per la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental, per a la conservació i millora de les comunitats de flora i fauna silvestres, en el marc dels programes de gestió del Parc.

- Com que la finalitat de la crema és la millora de l'hàbitat, seria imprescindible la realització del fangueig en les zones on la làmina d'aigua és superficial per tal d'afavorir les espècies limícoles.
- Una vegada creat l'hàbitat favorable per a les aus limícoles, resultaria necessari limitar en aquesta zona, durant un parell d'anys, les activitats cinegètiques a fi de consolidar aquest nou hàbitat.

Des de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental se sol·licita a la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals la redacció del preceptiu Pla de Cremes, la designació d'un tècnic per a l'execució de la crema, així com els permisos corresponents.

Des de la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals s'autoritza la crema sol·licitada, en les zones estudiades en el Pla de Cremes Prescrites del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, que va ser informat favorablement pel Servei de Prevenció d'Incendis Forestals.

Abans de la crema es realitzen els treballs previs de condicionament que aniran a càrrec del sol·licitant, igual que l'avituallament del personal participant en la crema.

El 3 de març de 2017 es realitza la crema prescrita en el terme municipal de Torreblanca (Castelló), en la zona nord del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, en la que va intervenir personal especialitzat de diferents entitats: Consorci de Bombers de Castelló/Brigades d'Emergència, Parc Urbà de Bombers d'Orpesa, tècnics EPRIF, Unitat Tècnica 902 i el Servei de Prevenció d'Incendis Forestals de la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals, amb la col·laboració de l'Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències (AVSRE).

En total es van cremar 16,9 has, fonamentalment ocupades per canyissar-jonquera i després de la crema es va fer el fangueig en dues zones on la làmina d'aigua el permetia. En els dies següents es va prospectar la zona per avaluar l'afecció del foc.

Respecte a la flora i, segons les dades obtingudes en el Banc de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana (BDBCv), la capa de flora protegida del visor cartogràfic de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, així com per la informació obtinguda després de la revisió de camp realitzada, no s'observa incidència sobre vegetació protegida en l'interior de les parcel·les cremades. Estan citades *Odontites valentinus* (VU), *Buplerum tenuissimum* (PNC) i *Limonium densissimum* (PNC) en la zona, però fora del perímetre cremat.

Respecte de la fauna no es varen trobar restes de nius d'aus cremats, i respecte als rèptils, es varen trobar els següents exemplars:

- Serp verda (*Malpolon monspessulanus*) de 35 cm.
- Juvenil de serp pudenta (*Natrix Maura*).
- Tres exemplars de tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*). L'estat disgregat de dos d'ells indica que van morir fa prou de temps. El tercer exemplar està millor conservat, però l'absència de restes de parts blanques o d'extremitats fa dubtar que la seua mort pot atribuir-se a la crema.

Dels resultats obtinguts en el seguiment fet als mesos posteriors, es pot concloure el següent:

- La capacitat de regeneració de la vegetació ha estat molt alta, arribant per a les espècies dominants, senill (*Phragmites australis*) i jonc (*Juncus maritimus*), al tercer mes de la crema, al 96% de cobertura i al 99% passats sis mesos, superant fins i tot la cobertura de la parcel·la testimoni.
- Respecte a l'altura mitjana aconseguida pel canyís en la parcel·la cremada, és inferior a la de la parcel·la testimoni.
- Respecte a les aus, en el cens realitzat al mes de maig es va observar la presència de diferents espècies amb un comportament d'alimentació i també carregades (*Glareola pratincola*) amb un comportament de nidificació.
- No s'observa afecció sobre la tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*) a la vista de les captures realitzades.

En l'Annex IV s'adjunta l'informe de seguiment de la crema prescrita del Servei de Vida Silvestre.

5.4. Conservació dels recursos hídrics

L'aigua és l'element fonamental de l'ecosistema de la zona humida. De la seva disponibilitat i qualitat depenen tots els processos que tenen lloc en la zona protegida. És per aquesta raó perquè el control i conservació dels recursos hídrics de l'espai juga un paper primordial en la gestió del Parc Natural.

Els **OBJECTIUS** plantejats són els de:

- Vigilar i regular el nivell freàtic de la zona humida.
- Realitzar el seguiment i control de la qualitat les aigües del Parc Natural.

5.4.1. Regulació del nivell d'aigua

La regulació del nivell d'aigua de la zona humida es realitza en dos punts clau del Parc Natural: la *Gola del Trenc* (zona nord del Parc Natural) i els voltants de la desembocadura del *Canal del Centre* (zona sud del Parc Natural).

Aquesta regulació es du a terme per mitjà del maneig de les comportes instal·lades en els enclavaments assenyalats i tenint en consideració les necessitats biològiques de la zona humida en cada època de l'any.

El control de les comportes es realitza pel personal del Parc Natural i pels Agents Mediambientals.

5.4.2. Control sobre la qualitat de l'aigua

Durant la present anualitat s'ha continuat amb el seguiment de la qualitat de l'aigua del Parc Natural. L'objectiu dels controls que periòdicament es realitzen és el d'avaluar les concentracions de determinats paràmetres (conductivitat, nitrats, clorofil·la) en les aigües del Parc. Amb aquest paràmetres es disposa de la informació necessària per prevenir possibles impactes negatius sobre la qualitat de les aigües.

A partir de l'any 2017, el control dels paràmetres que es realitzen tant "in situ" (conductivitat, ph, oxigen dissolt, temperatura), com la presa de mostres per al seu posterior anàlisi en el laboratori de Salut Pública de la Conselleria de Sanitat, es realitza pels Agents Mediambientals de la zona.

5.5. Conservació i manteniment d'infraestructures i equipaments del Parc Natural

En la zona sud del Parc Natural s'ubiquen les instal·lacions del Centre d'Interpretació del Parc, on es realitzen part de les activitats de comunicació i divulgació destinades als usuaris que ens visiten.

El Centre d'Interpretació comparteix instal·lacions amb el Centre d'Aqüicultura de Torre la Sal. Al Centre d'Interpretació trobem una sala de recepció de visitants amb panells informatius, una sala de conferències i dos despatxos per al personal tècnic i la

Direcció del Parc Natural. Annexa a les esmentades instal·lacions es disposa de zona d'aparcament i una xicoteta construcció destinada a l'ús de la Brigades de Conservació i Manteniment del Parc, que serveix per a l'emmagatzematge de ferramentes i altres útils necessaris en l'activitat diària del Parc.

En determinats llocs i distribuïts pel Parc Natural, hi ha una sèrie de cartells que senyalitzen els itineraris marcats per al gaudi dels visitants. Així mateix s'han instal·lat, en tres zones del Parc, àrees recreatives per al descans dels visitants.

Les actuacions que realitzen la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc per al manteniment de tots els equipaments abans mencionats, així com en les tasques de conservació de flora, fauna i hàbitats indicades en aquest apartat, són les següents:

Arreglament de camins i sendes: En temporades de pluges es reparen els desperfectes que origina l'escolament de les aigües. També després dels temporals es reparen els danys causats.

Adequació d'Àrees d'Ús Públic: Al Parc s'han reparat passarel·les, observatoris, miradors, etc. També s'ha procedit a la neteja, reparació i manteniment de les àrees recreatives.

Adequació d'Infraestructures i Instal·lacions: Aquests treballs es refereixen a les actuacions realitzades al Centre d'Interpretació i el seu entorn: neteja de la zona, arreglament de la construcció en què es guarda el material de la Brigada, adequació de les basses que estan a l'entrada del Centre, pintat de les estructures de fusta, etc.

Actuacions de millora per a la fauna: Part del treball ha consistit en la instal·lació d'una sèrie de posaders, el manteniment dels quals és necessari per a diferents estudis relacionats amb la fauna del Parc Natural, així com l'adequació de zones destinades a l'ús per a seguiments ornitològics.

Adequació d'Itineraris: Manteniment de sendes i itineraris per mitjà de periòdiques actuacions de desbrossament, per mantenir accessible el camí als visitants. Revisió dels senyals i, si escau, reposició d'elles o de les seves parts deteriorades. Aquesta actuació és a la que més jornals es destinen.

Tractament de la Vegetació: Consisteix a realitzar desbrossaments i mantenir una sèrie de zones exemptes de vegetació per a la instal·lació de posaders, senyals, indicacions, etc.

Altres actuacions: Com són les tasques de control de l'estat de les infraestructures i dels senyals del Parc Natural, així com feines de suport a l'Equip Tècnic del Parc Natural.

En la taula que es mostra a continuació es resumeix la dedicació temporal per a cada una de les actuacions realitzades per la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural:

Activitat	Jornals	Percentatge dedicació
Arreglament de camins i sendes	10	2 %
Adequació d'Àrees d'Ús Públic	111	23 %
Adequació d'Infraestructures i Instal·lacions	78	16 %
Actuacions de millora per a la fauna	26	5%
Adequació d'Itineraris	138	30 %
Tractament de la vegetació	15	3 %
Altres actuacions	100	21 %

Taula 5: Resum de les tasques desenvolupades per la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc i percentatge de dedicació durant l'any 2017. Font: Pròpia.

5.6. Anàlisi dels resultats i conclusions generals

Els resultats de la gestió realitzada en relació a la conservació dels recursos del Parc Natural han estat els següents:

- En general es constata la bona marxa dels projectes ja consolidats i dels programes d'actuació que han anat implantant-se de manera sistemàtica i que han revertit en una millora en la conservació del patrimoni natural que alberga aquest espai natural protegit.
- Respecte a la flora s'ha observat que les espècies endèmiques presents al Parc conserven, i en alguns casos augmenten, el nombre d'exemplars.
- Respecte a la conservació de la ictiofauna s'ha pogut constatar que les poblacions de fartet i samaruc es troben en bon estat de conservació.
- Respecte a les poblacions de tortuga d'aigua europea, s'ha observat que la es troben en bon estat i que continuen produint-se una baixa taxa de recaptures.

- Respecte de l'avifauna, s'ha pogut detectar l'augment en la nidificació de sivert, fotja, rascló, camallonga, carregada, corriol camanegre i corriolet. Han disminuït l'escabussonet, cabrellot, gomet, collverd, gall de canyar, arpellot de marjal i arpellot cendrós. S'han mantingut la nidificació de l'ascle i judia.
- També s'ha comprovat que, encara que en la resta de la conca mediterrània la nidificació d'espècies de limícoles com ara el corriol camanegre i el corriol menut va disminuint any rere any, al Parc Natural s'ha incrementat la nidificació d'aquestes espècies.
- Respecte de les actuacions sobre hàbitats prioritaris, s'ha constatat l'adequada evolució i correcte manteniment de les dues microreserves de flora declarades al Parc Natural.
- Així mateix s'han observat millors resultats en les labors de prevenció i conservació dels hàbitats presents en les microreserves, augmentant el nombre d'individus de les espècies vegetals d'interès i reduint-se l'impacte d'espècies invasores i exòtiques localitzades en les citades microreserves.
- Respecte als recursos hídrics s'observa que les condicions d'oxigenació de torberes i canals són bones i les concentracions de fòsfor són molt baixes. Entre els paràmetres determinats, els que presenten valors més elevats i una tendència a l'augment són la mineralització (conductivitat) i els nitrats.
- Pel que fa a les actuacions de la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc, els treballs de neteja de les àrees d'ús públic, l'adequació d'infraestructures i instal·lacions, itineraris, refugis per a la fauna i en general totes les labors de desbrossament i neteja de camins, s'han realitzat de manera adequada i donant resposta a les necessitats del Parc Natural.

6. SEGUIMENT D'ACTIVITATS

Dins del Parc Natural i a banda de les activitats de conservació de la flora, la fauna i els hàbitats, i de les activitats d'educació i comunicació ambiental, que du a terme l'Equip Tècnic del Parc Natural, també es desenvolupen unes altres activitats de particulars com són: l'extracció de torba, l'aprofitament cinegètic i l'activitat agrícola. Aquestes activitats també poden tindre lloc al Parc, sempre i quan siguen compatibles amb els objectius de conservació i millora de l'ecosistema, que per a tots els agents implicats hauria de ser el més important a causa del seu valor ambiental i social.

6.1. Extracció de torba

Segons la normativa del Parc Natural (*Decret 42/2003, de 21 de gener, del Consell de la Generalitat, pel que s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca*), la regulació de l'extracció de torba constitueix un compromís entre les necessitats de conservació de l'espai protegit i el legítim exercici de l'activitat minera.

L'activitat d'extracció de torba que actualment s'està desenvolupant al Parc Natural, al terme municipal de Cabanes, disposa de Declaració d'Impacte Ambiental favorable i de Llicència d'Activitat, condicionades ambdues autoritzacions al compliment d'una sèrie de requeriments ambientals.

Una d'aquestes condicions és la firma d'un protocol anual entre l'empresa explotadora i el Servei d'Espais Naturals Protegits a fi de determinar les zones, els períodes i les condicions de l'explotació. També s'exigeix la presentació, abans d'acabar l'any, del Pla de Labors per l'any següent i de l'informe relatiu a la superfície explotada, la longitud de la vorera creada, la seva tipologia, la superfície i disseny de les illes creades i de l'estat de les séquies per tal de garantir la connectivitat entre les llacunes.

Des de la Direcció del Parc i amb la col·laboració de l'Equip Tècnic es fa un seguiment de l'activitat per comprovar si compleix els condicionants de la seva Declaració d'Impacte Ambiental.

Pel que respecta a la superfície explotada es fa un control mitjançant GPS, seguint la línia del front d'explotació. En agost del 2017 es va fer un control i es va comprovar que ja s'havien arribat a les 2 ha respecte a l'any anterior, la qual cosa es va comunicar al titular de l'explotació que va traslladar la maquinària a unes altres parcel·les fora del límit de protecció del Parc Natural.

6.2. Aprofitament cinegètic

També les activitats cinegètiques estan regulades en la normativa del Parc Natural, la qual estableix la necessitat de compaginar l'aprofitament sostenible dels recursos cinegètics amb la protecció, conservació, estudi, ensenyament, ús públic i gaudi de l'espai protegit.

Dins del territori del Parc Natural hi ha tres acotats de caça menor (aus aquàtiques, conill, guatlla, raboses, tòrdids, coloms, etc.) i de major per a porc senglar. Els dos acotats que coincideixen pràcticament amb la zona protegida del Parc Natural són fonamentalment d'aus aquàtiques.

El Club de Caçadors «El Lince» és el titular de l'Acotat N^o CS-10.170, al terme de Torreblanca, i la Cambra Agrària de Cabanes és el titular de l'Acotat N^o CS-10.171, gestionat pel Club de Caçadors de «San Pedro Apóstol» al terme municipal de Cabanes.

Les dades de les captures d'aus aquàtiques de l'última temporada, segons les memòries presentades per les associacions abans esmentades, són les següents:

Espècie	Acotat N ^o CS-10.170	Acotat N ^o CS-10.171	TOTAL
Ànec collverd	45	36	81
Ascle	4	8	12
Ànec xiulador	4	6	10
Cua de jonc	5	21	26
Cullerot	9	12	21
Sivert	58	44	102
Sarset	54	36	90
Boix	66	24	90
Fotja vulgar	53	9	62
Bequeruda	0	18	18
Polla d'aigua	38	165	203
TOTALS	336	379	715

Taula 6: Resum de les captures d'aus aquàtiques de la temporada presentats per les associacions de caçadors.

A l'any 2017 es va crear la Comissió de Caça, que es va reunir al setembre. Aquesta Comissió està integrada pels representants dels caçadors, de les associacions vinculades a la defensa de la natura, representants de la Conselleria d'Agricultura, i representants dels ajuntaments de Cabanes i Torreblanca, així com per la presidenta de la Junta Rectora i la Directora Conservadora del Parc Natural.

La finalitat de la Comissió és la d'arribar a un consens per tal compatibilitzar l'aprofitament cinegètic i la conservació de les aus del Parc Natural.

Tal com es va quedar en la reunió, les associacions de caçadors han enviat el llistat de peces caçades cada mes durant l'època de caça. Comparant aquestes dades amb els censos que es fan pel personal tècnic del Parc Natural, s'ha pogut comprovar que els primers dies d'octubre hi ha un gran nombre d'anàtids, que disminueix bruscament a partir de la segona quinzena del mes d'octubre i es manté així fins al final de la temporada.

Com que els plans tècnics d'aprofitament cinegètic s'han de renovar per a l'any 2019, es tenen previstes noves reunions de la comissió de caça per tal d'incloure nous condicionants, com per exemple l'ampliació de les zones de reserva, la unificació dels dos cots d'aus aquàtiques, etc.

6.3. Activitat agrícola

L'activitat agrícola es considera com tradicional pel decret de declaració de l'espai natural protegit en el qual s'indica que no es poden fer noves transformacions agràries dins de la zona de protecció del Parc Natural, però sí que es poden fer en l'àrea d'influència.

Per a la protecció del Parc Natural és molt important que l'activitat agrícola utilitze productes respectuosos amb el medi ambient per tal de protegir la qualitat de les aigües de la qual depèn la salut de l'ecosistema i per tant de tots nosaltres.

Des del Parc Natural es pretén fomentar la transformació de la producció agrícola de l'espai protegit en producció agrícola ecològica, ja que la implantació de l'agricultura ecològica en el territori del Parc Natural no sols pretén la preservació de la qualitat de les aigües, la compatibilització entre l'aprofitament dels recursos agrícoles i la conservació dels valors ambientals, sinó també pretén promocionar l'alimentació de qualitat i dinamitzar l'economia de la zona.

Durant l'any 2017 s'han fet reunions amb agricultors, tècnics de les oficines comarcals d'agricultura, ajuntaments i tècnics de la Conselleria d'Agricultura, per tal de reconvertir en ecològica l'agricultura que ja hi havia, crear un banc de terres i oferir-les als que no tingueren terres i volgueren fer agricultura ecològica. També hem pogut gaudir del treball de dos becaris del Grau en Enginyeria Agroalimentària i del Medi Rural, de la Universitat Jaume I, que van iniciar el *Projecte de recuperació del paisatge agrari al Prat*, realitzant el cens de totes les parcel·les que estan dins del Parc Natural i el seu estat d'explotació, tipus de cultiu, ubicació, infraestructures agràries com pous i sènies, etc.

7. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

7.1. Programa de Comunicació i Divulgació

Els valors naturals, culturals i històrics que alberga el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca tenen un incalculable valor i la manera d'aconseguir l'estima, respecte i ajuda per a la seua conservació és donant-los a conèixer i divulgant-los.

És per a això resulta fonamental que des del Parc Natural es continue treballant en la conscienciació dels usuaris de l'espai protegit amb l'objectiu que es troben implicats en la preservació dels seus recursos naturals.

Els **OBJECTIUS GENERALS** són:

- Donar a conèixer als visitants els valors naturals, culturals i històrics més rellevants del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
- Informar sobre les normes d'ús públic que tenen vigor dins de la zona protegida.
- Transmetre la informació del Parc de manera directa al visitant, ja siga al Centre d'Interpretació, o bé a través de xarrades, jornades, campanyes, tallers de sensibilització... que s'organitzen.
- Divulgar, a través de la premsa local, les accions de gestió, conservació i millora d'hàbitats que es realitzen al Parc Natural.
- Mantindre actualitzada la informació del Parc en la pàgina Web i fomentar l'ús d'aquesta pàgina entre els visitants.

7.1.1. Campanyes de comunicació i divulgació

Les campanyes de comunicació i divulgació són comuns per a la Xarxa d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. El seu objectiu fonamental és acostar les àrees protegides a la ciutadania mitjançant activitats de conscienciació i divulgació dirigides al gaudi ordenat dels Parcs Naturals.

El Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca ha participat activament en aquestes campanyes i ha organitzat durant el 2017 un total de **22** activitats en què han participat **923** persones. Les activitats són gratuïtes i han estat dirigides principalment a grups familiars. L'acollida de les activitats entre els visitants i veïns del Parc Natural

ha estat molt positiva i es pot destacar un increment en l'interés entre els participants per conèixer i participar activament en la conservació de la zona humida.

Les campanyes i les activitats dutes a terme en cada una d'elles es detallen en els apartats següents:

◆ **Campanya del Dia de l'Arbre** (gener de 2017)

Activitats:

- **Veges tu quin Prat**

Data: 14.01.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 15

- **Arrelant a la marjal**

Data: 28.01.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torrenostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 17

◆ **Campanya Dia Mundial de les Zones Humides** (febrer de 2017)

Activitats:

- **Mostra la teva estima al Prat – II Edició**

Data: del 02.02. al 02.03.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 15

- **El viatge de l'anguila Pratila**

Data: 04.02.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 27

- **Observació guiada de fauna**

Data: 11.02.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torrenostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 14

◆ **Campanya Dia Mundial de l'Aigua** (març de 2017)

Activitats:

- **Quantitat o qualitat?**

Data: del 04.03.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 37

◆ **Campanya Dia Mundial de la Terra** (abril de 2017)

Activitats:

- **Per Pasqua, muda't**

Data: del 21.04.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 18

- **Oasi de natura**

Data: del 22.04.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 18

◆ **Campanya Dia Europeu dels Parcs Naturals** (maig de 2017)

Activitats:

- **Dia Europeu dels Parcs Naturals – VI Concurs de fotografia**

Data: del 08.05.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 50

- **Aclimata't**

Data: del 13.05.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: Anul·lada

- **Vols conèixer trucs per diferenciar les aus?**

Data: del 20.05.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torrenostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 9

◆ **Campanya Dia Mundial del Medi Ambient** (juny de 2017)

Activitats:

- **Ciclo Natura**

Data: del 10.06.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: Anul·lada

- Objectiu Natura

Data: del 17.06.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 16

◆ Campanya d'Ecoturisme (juliol i agost de 2017)

Activitats:

- A l'estiu el Prat és viu

Data: del 08.07.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torreñostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 23

- Viu l'estiu al Prat

Data: del 15.07.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torreñostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 19

- Posa un abeurador al teu balcó

Data: del 05.08.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 29

- Coneix el món de les libèl·lules

Data: del 12.08.2017

Lloc de realització: Centre Espai Natura (Torreñostra) – Zona nord del Parc Natural

Nombre de participants: 45

◆ Campanya de Recuperació del Patrimoni Etnogràfic (setembre de 2017)

Activitats:

- Vols conèixer els primers visitants del Prat?

Data: del 09.09.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: Anul·lada

- Reviu els camins dels carrabiners del Mediterrani i vine a guaitar un dia al Prat

Data: del 16.09.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 22

◆ **Campanya Dia de les Aus** (octubre de 2017)

Activitats:

- **Quarters d'hivernada**

Data: del 01.10.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 18

- **Estàs de pas?**

Data: del 09.10.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 11

◆ **Campanya Setmana de Prevenció de Residus amb escolars** (novembre de 2017)

Activitats:

- **Tallers Fira de Sant Andreu – Cabanes**

Data: del 25 i 26.11.2017

Lloc de realització: Cabanes

Nombre de participants: 500

◆ **Campanya Dia Internacional de les Muntanyes** (desembre de 2017)

Activitats:

- **Reconeixes les muntanyes que t'envolten?**

Data: del 02.12.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: 20

- **On és?**

Data: del 16.12.2017

Lloc de realització: Centre d'Interpretació del Parc Natural – Zona sud del Parc Natural

Nombre de participants: Anul·lada

RESULTATS:

Les campanyes desenvolupades durant l'anualitat 2017, així com les activitats i els participants de cada una d'elles, queden reflectides en la taula següent:

Campanya	Mes	Activitat	Nº participants
Dia de l'Arbre	gener	Arrelant a la marjal	17
		Veges tu quin Prat	15
Dia Mundial de les Zones Humides	febrer	El viatge de l'anguila Pratila	42
		Observació guiada de fauna	14
Dia Mundial de l'Aigua	març	Quantitat i qualitat	37
Dia Mundial de la Terra	abril	Per Pasqua, muda't	18
		Oasi de natura	18
Dia Europeu dels Parcs Naturals	maig	Aclimata't	Anul·lada
		VI Concurs de fotografia d'Europarc Espanya	50
		Vols conèixer els trucs per diferenciar les aus?	9
Dia mundial del Medi Ambient	juny	Cicle Natura	Anul·lada
		Objectiu Natura	16
Ecoturisme	juliol	A l'estiu el Prat és viu	23
		Viu l'estiu al Prat	19
	agost	Posa un abeurador al teu balcó	29
		Coneix el món de les libèl·lules	45
Recuperació del Patrimoni Etnogràfic	setembre	Vols conèixer el primers visitants del Prat?	Anul·lada
		Reviu els camins dels carrabiners del Mediterrani i vine a guaitar un dia al Prat	22
Dia de les aus	octubre	Quarters d'hivernada	18
		Estàs de pas?	11
Setmana de Prevenció de Residus amb escolars	novembre	Tallers Fira de Sant Andreu – Cabanes	500
Dia Internacional de les Muntanyes	desembre	Reconeixes les muntanyes que t'envolten?	20
		On és?	Anul·lada
TOTAL de participants en les Campanyes de Comunicació i Divulgació			923

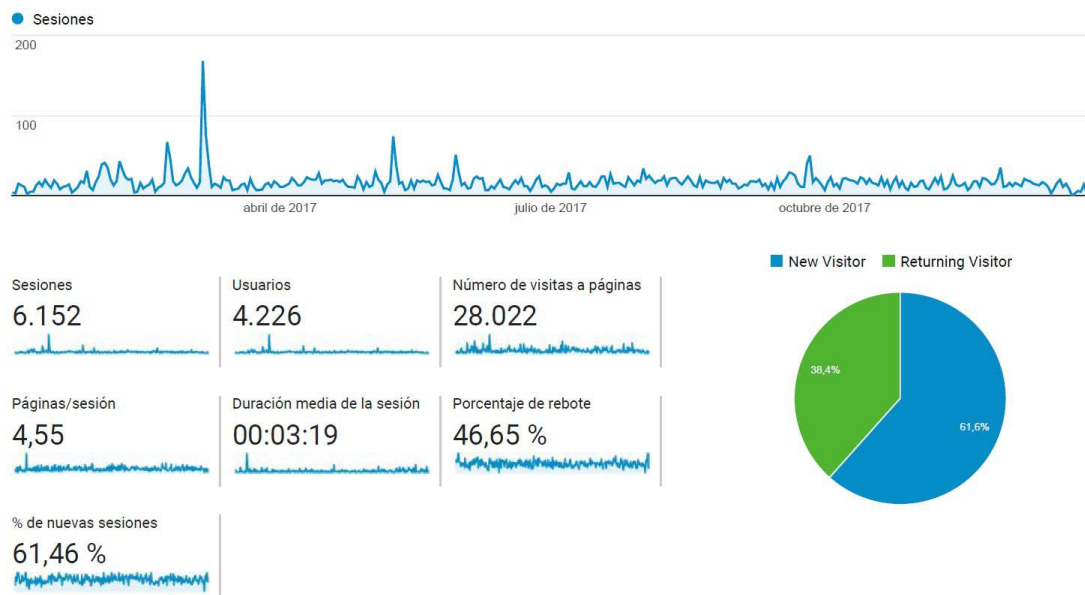
Taula 7: Campanyes de Comunicació i Divulgació, anualitat 2017. (Les causes per les que algunes activitats han hagut de suspendre's han estat causes meteorològiques o bé perquè el nombre de participants no eren els suficients per realitzar-les).

7.1.2. Pàgina Web i Twitter

L'actualització i el manteniment de la pàgina web del Prat es du a terme per l'Equip Tècnic del Parc Natural en col·laboració amb el Servei d'Informàtica de la Conselleria.

En el quadre següent es poden veure les dades de les sessions i usuaris que han navegat per la pàgina del Parc i una altra informació relativa a les pestanyes i enllaços

més visitats.

Durant el 2017 s'han incrementat les sessions en un total 1.326 respecte del 2016, augmentant-se també el número d'usuaris que han visitat la pàgina en 1.052 respecte del 2016. Aquests increments de visites a la pàgina web del Parc Natural és, molt probablement, deguda a l'increment d'activitats concertades oferides durant la present anualitat 2017.

La pàgina web del Parc Natural també ens torna informació referent a la procedència de les visites que rep, aquestes dades per al 2017 han sigut les que a continuació es mostren:

Ciudad	Sesiones	% Sesiones
1. Valencia	2.072	33,68 %
2. Castellon de la Plana	1.100	17,88 %
3. (not set)	475	7,72 %
4. Barcelona	475	7,72 %
5. Madrid	458	7,44 %
6. Alicante	118	1,92 %
7. Oropesa del Mar	91	1,48 %
8. Zaragoza	42	0,68 %
9. Benidorm	38	0,62 %
10. Borriana	36	0,59 %

Durant el 2017 també s'ha continuat donant difusió a les actuacions, campanyes, projectes, notícies i activitats del Parc Natural a través del *Twitter de Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana* (@GVAparcs) gestionat des de Serveis Centrals en col·laboració amb l'Equip Tècnic del Parc Natural.

7.1.3. Col·laboració amb els mitjans de comunicació

Durant el 2017 les aparicions en la premsa escrita, la ràdio i les televisions locals i provincials han estat centrades en la difusió i publicitat de les activitats de comunicació i divulgació ambiental dirigides al públic en general.

L'Equip Tècnic del Parc també ha redactat notes de premsa dels esdeveniments més destacats de l'espai protegit i de les tasques de gestió i conservació que en ell es desenvolupen.

7.2. Programa d'Educació Ambiental

Els espais naturals protegits alberguen un patrimoni natural, històric i cultural de gran valor que necessita de la implicació de tothom per a la seva conservació i protecció. És per això que cal fomentar el coneixement d'aquest patrimoni i la seva conservació mitjançant l'ús social del Parc Natural des de l'estudi, l'ensenyament i el gaudi ordenat d'aquest.

Una part important dins de la gestió dels espais naturals protegits és promoure, a través de la divulgació i l'educació ambiental, el coneixement dels valors naturals de l'entorn i afavorir actituds de respecte i estima cap al Parc Natural en particular i cap a la natura en general.

El Programa d'Educació Ambiental del Prat està pensat per aplegar als escolars de l'àrea d'influència socioeconòmica del Parc Natural i resulta un complement de la formació transversal del programa formatiu dels centres educatius que visiten la zona humida.

Els **OBJECTIUS GENERALS** són:

- Promoure les activitats a l'aire lliure i de caràcter lúdic entre els escolars, afegint en el seu disseny i desenvolupament el component educatiu.
- Promoure en els escolars actituds que afavorisquen el respecte i la conservació del patrimoni natural, cultural i històric del Parc Natural.

Els mesos en els que els escolars solen visitar el Parc es distribueixen entre la tardor i la primavera, de manera que les activitats també estan adaptades a l'època de l'any en que es realitza la visita.

Des del Parc Natural també es projecten i executen activitats científiques i pràctiques específiques per als nivells superiors de formació: Batxillerat, Formació Professional i Universitat.

7.3. Planificació i gestió de l'Ús Públic

7.3.1. Programa d'atenció al visitant

L'atenció al públic que visita el Parc Natural es realitza des del Centre d'Interpretació en horari de 09:00 a 14:00 hores i de dilluns a diumenge.

Des del Centre d'Interpretació s'ofereix informació personalitzada al visitant de l'espai protegit intentant donar resposta a les seves necessitats de visita. Durant el 2017 **1.581** han estat el total de visites informades des del Centre d'Interpretació, xifra molt semblant als 1.648 visitants no concertats que va rebre la instal·lació durant el 2016.

D'una altra banda, l'Equip Tècnic del Parc Natural també atén visitants que, abans de visitar l'espai protegit, han concertat la visita amb ells. Són les visites concertades i durant el 2017 han suposat un total de **2.387** persones, xifra que supose l'augment de 235 visitants respecte els 2.152 concertats que s'atengueren al 2016.

Les visites concertades estan formades pels escolars que participen en el Programa d'Educació Ambiental; grups d'adults que participen en el Programa de Comunicació i Divulgació dels valors ambientals de la zona humida; els participants de les Jornades de Difusió que des del Parc s'organitzen i pels participants de les activitats incloses en les Campanyes de Comunicació i Divulgació ambiental.

La següent taula mostra el resum dels visitants del Parc Natural que han estat atesos per l'Equip Tècnic durant el 2017:

Mes	Visites concertades					Visites informades
	Centres educatius	Divulgació amb adults	Jornades divulgatives	Campanyes	TOTALS	
gener	-	-	15	17	32	58
febrer	45	-	14	42	101	153
març	185	-	-	37	222	151
abril	-	35	18	18	71	248
maig	55	110	-	59	224	33
juny	22	238	-	16	276	109
juliol	45	-	-	42	87	215
agost	-	72	-	74	146	156
setembre	-	55	-	22	77	242
octubre	90	247	-	29	366	78
novembre	240	-	-	500	740	72
desembre	25	-	-	20	45	66
TOTALS	707	757	47	876	2.387	1.581

Taula 8: Resum de visites.

El total de visitants que han rebut atenció per part de l'Equip Tècnic del Parc Natural durant l'any 2017 ha estat de **3.968**, dels quals **2.387** han estat visites concertades i **1.581** visites informades.

7.3.2. Punts d'Informació Col·laboradors (PICs) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Durant la present anualitat 2017 i dins del Protocol de col·laboració entre les conselleries amb competències en medi ambient i turisme respectivament, s'ha continuat realitzant activitats formatives del personal de les oficines de turisme en temes relatius al Parc Natural.

Aquesta col·laboració permet obrir les possibilitats de difusió dels valors del Parc Natural més enllà del Centre d'Interpretació i de la pàgina web del Parc, és per això de

vital importància l'actualització contínua de les possibles modificacions en els horaris, rutes, activitats i incidents que puguen ocórrer en l'espai protegit.

El personal tècnic del Parc i el personal dels PICs estan en contínua col·laboració per tal de que la informació més actualitzada del Prat estigués a l'abast dels visitants. Durant els mesos de primavera i estiu és quan s'incrementen les consultes i la comunicació entre els equips adquireix una major rellevància, sent també necessària una major dedicació.

La col·laboració amb els PICs s'ha fonamentat en:

- L'Intercanvi d'informació entre les Tourist-Info i el Parc Natural.
- Millora i actualització de la informació en els portals d'Internet.
- Difusió de les activitats incloses en les Campanyes de Comunicació i Divulgació.

Els Punts d'Informació Col·laboradors del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca són:

- Oficina de Turisme de Cabanes
- Tourist-Info Torreblanca
- Tourist-Info Orpesa
- Tourist-Info Castelló

7.4. Programa de desenvolupament socioeconòmic del Parc Natural

7.4.1. Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

* La informació que apareix en aquest punt procedeix de l'informe remès al Parc Natural per part de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural i executat per VAERSA.

Durant l'any 2017 es dona continuïtat a les certificacions obtingudes durant l'any 2016, passant de les 117 empreses que existien a finals de l'any 2016 a las **112** empreses a finals de 2017.

En total es certifiquen 2 noves empreses, havent causat baixa 7 empreses per diferents motius.

Les llicències per família s'agrupen en: **5** per a **productes artesans**, **54** per a **productes naturals** i **53** per a **turisme de natura**.

L'evolució de la Marca des de la seva data d'inici es resumeix de així:

- Any 2011: es certifiquen 34 noves empreses.
- Any 2012: es certifiquen 23 noves empreses, fins aplegar a un total de 57 empreses.
- Any 2013: es certifiquen 29 noves empreses, fins aplegar a un total de 83 empreses, ja que es tramiten 3 baixes (2 voluntàries per cessació del negoci i una derivada de l'incompliment de la normativa aplicable).
- Any 2014: es certifiquen 19 noves empreses, fins aplegar a un total de 96, ja que 6 son baixa per diversos motius.
- Any 2015: es certifiquen 18 noves empreses, fins aplegar a un total de 112, havent-se tramitat dues baixes.
- Any 2016 : es certifiquen 10 noves empreses, fins aplegar a un total de 117, havent-se tramitat tres baixes.

La **distribució** de les empreses per Parc Natural és la següent:

Parc Natural	Producte Artesà	Producte Natural	PN/PA	Turisme de Natura	Total general
El Carrascar de la Font Roja	1			5	6
L'Hondo		3		1	4
Hoces del Cabriel	1	14		7	22
L'Albufera		11		6	17
La Mata i Torrevieja		1		1	2
Penyagolosa		4		4	8
Pobla de San Miguel				1	1
Serra d'Espadà	2	6	2	7	17
Túria		1		3	4
Serra de Mariola		4		4	8
Montgó				2	2
Chera - Sot de Chera				2	2
Serra Calderona	1	3		1	5
Diversos Parcs Naturals				1	1
Salines de Santa Pola		1			1
Serra d'Irta		4		1	5
PN província Castelló				1	1
Illes Columbretes				1	1
Serra Gelada				1	1
Marjal de Pego-Oliva				2	2
Prat de Cabanes-Torreblanca				1	1
Serra d'Irta i Illes Columbretes (2)				1	1
Total general	5	52	2	53	112

Forma part de l'essència de la Marca l'estimulació de l'activitat econòmica de l'àrea d'influència dels Parcs Naturals, aprofitant l'oportunitat de les activitats connexes i complementàries, i tractant de generar sinergies entre aquestes activitats: produccions primàries, productes agrícoles i ramaders, productes artesans, serveis d'hostalatge i restauració, turisme actiu, educació ambiental i interpretació del patrimoni.

Destacar, de les distintes accions que es venen realitzant en l'àmbit de la Marca: l'Assistència a les Fires dels pobles de la Serra d'Espadà i la Fira de Mobilitat Sostenible d'Albalat dels Sorrels, la "VI Mostra de Productes de la Marca", celebrada en la ciutat de València i que va tindre una repercussió molt important ja no tant en la venda per a les empreses participants, com en la consolidació de l'imatge de Marca associada a la qualitat i al compromís amb el medi ambient.

Les empreses de la Marca Parcs Naturals han participat en distintes campanyes i accions relacionades amb la posada en valor i divulgació dels valors de l'espai natural de forma conjunta amb el Parc, accions que s'han desenvolupat durant todo l'any en els 22 Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

El *facebook* de la Marca ha presentat un increment del 40% durant l'any 2017, obtenint una xifra que en l'actualitat supera els 4.400 *m'agrada*. En aquest *facebook* es publiquen les activitats i els productes oferits per les empreses de la Marca Parcs Naturals de forma conjunta a les activitats que s'ofereixen des dels 22 Parcs de la Comunitat, posant en valor els nostres espais naturals protegits i el seu desenvolupament socioeconòmic.

7.5. Anàlisi de resultats i conclusions generals

Els resultats de la gestió realitzada en relació a la planificació per a la integració socioeconòmica del Parc han estat els següents:

- En general els resultats obtinguts en el conjunt de les activitats oferides pel Parc Natural durant el 2017 han estat positius, podent-se destacar un increment en l'interès per conèixer i participar activament en la conservació de la zona humida.
- En relació amb les campanyes de comunicació i divulgació, que han estat 11 al llarg de tot l'any, s'han organitzat un total de 23 activitats en què han participat 923 persones que han pogut gaudir i conèixer de manera pròxima els valors naturals, culturals i històrics que alberga aquest espai natural protegit.
- Respecte a la pàgina web del Parc Natural i al Twitter, s'ha constatat, pel nombre de visites realitzades, un gran interès dels usuaris en els continguts de la nostra pàgina web. Així mateix aquestes campanyes de comunicació han estat publicades en els mitjans de premsa escrita i ràdio de caràcter local.
- Les activitats del Programa d'Educació Ambiental, dirigides fonamentalment a escolars i dissenyades específicament per als nivells de l'educació infantil, primària i secundària, han tingut una gran acollida entre els alumnes i professors dels centres educatius.
- Respecte a la correcció d'impactes derivats de l'ús públic, s'ha aconseguit mantenir un bon estat de conservació i neteja les àrees d'ús públic, com són sendes, platges i àrees recreatives.
- El servei d'atenció al visitant s'ha mantingut en aquesta anualitat, amb un total de 1.581 visites informades i 2.387 visites concertades.
- També cal ressaltar la continuïtat en la col·laboració amb els Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) de les oficines de turisme de Cabanes, Torreblanca, Orpesa i Castelló.

8. DIRECCIÓ I TRAMITACIÓ ADMINISTRATIVA

Des de la presa de possessió de la Directora Conservadora del Parc Natural s'han fet una sèrie de reunions amb els agents implicats a l'espai protegit i s'ha dut a terme la tramitació de sol·licituds relacionades amb determinades activitats a desenvolupar al Parc Natural.

8.1. Reunions

S'ha continuat mantenint reunions amb els equips municipals dels ajuntaments de Cabanes i Torreblanca per tal de dur a terme determinats projectes relacionats amb el municipi i el Parc Natural, com són coordinació d'activitats d'educació ambiental, agricultura ecològica, ramaderia, abocaments incontrolats, cremes prescrites, etc. També s'han mantingut reunions amb membres de la Junta Rectora i particulars amb interessos al Parc Natural.

Com a reunions singulars podem citar les següents:

- Al febrer es va fer una reunió amb tècnics del Servei de Producció Ecològica, Innovació i Tecnologia, de les Oficines Comarcals Agràries de la zona, dels ajuntaments de Cabanes i Torreblanca i de la Diputació de Castelló, per tal de posar en comú l'esborrany del projecte per al foment de la producció agrícola ecològica al Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
- El 7 de març i el 30 de novembre es van fer les reunions de l'equip de treball del Parc Natural per realitzar intercanvi d'informació i planificar les actuacions a executar. Aquest equip està integrat per la Brigada de Conservació i Manteniment, per l'Equip Tècnic del Parc Natural i pels Agents Mediambientals de la zona.
- El 31 de maig es va fer la reunió anual ordinària de la Junta Rectora del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
- Al juliol va tindre lloc una reunió amb els ramaders de la zona, representants de la Direcció Territorial de Castelló, tècnics del Servei de Producció Ecològica, Innovació i Tecnologia i tècnics de les Oficines Comarcals Agràries de la zona.
- Al setembre, reunió de la Comissió de la Junta Rectora per tractar el tema de la caça. Aquesta comissió està integrada pels representants dels caçadors, de les

associacions vinculades a la defensa de la natura, de la Conselleria d'Agricultura, dels ajuntaments de Cabanes i Torreblanca, així com per la presidenta de la Junta Rectora i la Directora Conservadora del Parc Natural.

- Durant l'any 2017 s'han fet vàries reunions amb tècnics de la Direcció General d'Obres Públiques, Transport i Mobilitat, per tal d'acordar la senyalització de l'itinerari ciclista-peatonal en l'entorn del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

8.2. Informes

En relació a les sol·licituds rebudes en 2017, s'han fet els següents informes:

- Informe a la sol·licitud de l'Ajuntament de Torreblanca per a la realització de cremes controlades de vegetació al Parc Natural.
- Informe a la sol·licitud del Departament de Microbiologia i Ecologia de la Facultat de Ciències Biològiques de la Universitat de València, per a la realització d'estudis de la fauna i la flora al Parc Natural.
- Informe de compatibilitat mediambiental a la sol·licitud de restauració i rehabilitació de les construccions ubicades en la parcel·la 194 del polígon 20 de Cabanes.
- Informe de compatibilitat mediambiental a la sol·licitud de construcció d'una caseta d'eines a la parcel·la 66 del polígon 14 de Torreblanca.
- Informe a la sol·licitud de l'Ajuntament de Torreblanca per a realitzar la instal·lació de comportes en les tres séquies que desaigüen en la Gola del Trenc.
- Informe a la sol·licitud de l'Ajuntament de Torreblanca per a realitzar la connexió de les llacunes ubicades en la zona nord del Parc Natural separades pel Camí de les Torbes i per la Carrerassa València i l'apertura de la Carrerassa València fins al Camí dels Mollons.
- Informe a la sol·licitud de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva de la Universitat de València per a realitzar mostrejors d'aigua i sediment en les llacunes del Parc Natural per al projecte d'investigació: "Experimental adaptation and speciation in rotifers".

- Informe a la sol·licitud de l'associació de caçadors «El Lince», de pròrroga de l'autorització concedida per als controls de porc senglar i els seus encreuaments, per mitjà de l'ús de gàbies trampa-assetjat-cercador mòbils en la zona del vedat CS-10170.
- Informe a la sol·licitud de recollida d'exemplars d'herbari de l'espècie protegida *Odontites valentinus* per l'Institut Botànic de Barcelona que va demanar l'arreplegada d'un únic exemplar.
- Informe a la sol·licitud d'abalisament i senyalització de tres nous itineraris ciclistes que discorren per l'interior dels Parcs Naturals del Desert de les Palmes, Prat de Cabanes-Torreblanca i Serra d'Irta, del Centre BTT Costa de Azahar de Torreblanca.
- Informe a la sol·licitud de l'Ajuntament de Cabanes d'instal·lació de serveis de temporada, al domini públic marítim-terrestre del terme municipal de Cabanes.

9. RESUM ECONÒMIC

Durant l'anualitat 2017 s'han realitzat les següents inversions:

ACTUACIÓ	INVERSIÓ
CONSERVACIÓ I MANTENIMENT DEL PARC NATURAL	55.123,17 €
PROMOCIÓ, DIFUSIÓ I TREBALLS TÈCNICS DEL PARC	71.825,27 €
BRIGADES DE BIODIVERSITAT (FONS FEDER)	21.020,00 €
TOTAL INVERSIÓ	147.968,44 €

Taula 9: Inversions anualitat 2017.

10. MARC ESTRATÈGIC I PROPOSTES PER AL 2018

Per tal de dur a terme una gestió planificada i consensuada es va elaborar el que considerem el marc estratègic de gestió al Parc Natural, que hem anomenat **Programa de Gestió del Parc Natural** i que és el que a continuació s'exposa. L'any passat ja es va presentar aquest programa de gestió que va ser acceptat pels membres de la Junta Rectora, que enguany pot actualitzar-se amb les aportacions dels participants.

També s'inclouen les actuacions previstes per al 2018; tot això per a la seva discussió, modificació i posterior aprovació, si escau, per la Junta Rectora.

10.1. Marc estratègic de gestió del Parc Natural

10.1.1. Manteniment del nivell hídric del Parc Natural

Objectius

- Mantenir un nivell hídric adequat per al desenvolupament dels ecosistemes del Parc Natural.
- Possibilitar un drenatge ràpid i eficaç en cas d'inundació dels camps de conreu.
- Facilitar el flux de la fauna des de la mar a les llacunes del Parc Natural i també en sentit contrari.

Actuacions

- ✓ Substitució de les comportes existents en els punts de drenatge a la mar per altres més adequades.
- ✓ Col·locació de noves comportes en les séquies que siga necessari per facilitar la connexió hídrica de tot el Parc.
- ✓ Neteja de les séquies reblides per tal de facilitar el flux de l'aigua.
- ✓ Condicionament de la desembocadura en la Gola del Trenc per tal de corregir la seva obstrucció periòdica deguda a l'aportació de cudols per la mar.
- ✓ Col·locació de nivells de referència en punts estratègics del Parc Natural.
- ✓ Revisió i manteniment anual d'aquestes infraestructures.

10.1.2. Foment de la producció agrícola ecològica al Parc Natural

Objectius

- Protegir la qualitat dels recursos hídrics que permeten el manteniment i l'estructuració de l'ecosistema.
- Compatibilitzar l'aprofitament dels recursos agrícoles amb la conservació dels valors ambientals.
- Facilitar la formació dels agricultors, la seva professionalització i l'assessorament. Donar un especial suport a la incorporació de joves al sector agrari.
- Donar suport a la promoció de mercats locals i de proximitat i en general de la comercialització dels productes de l'agricultura ecològica per afavorir el desenvolupament de l'economia rural.

Actuacions

- ✓ Elaboració d'un cens de les parcel·les que es troben ubicades en l'àmbit del Parc Natural i la seva zona d'amortiment d'impactes, amb indicació de les seves característiques d'ubicació, tipus de cultiu i dades del propietari.
- ✓ Creació d'un Banc de Terres per tal d'identificar els propietaris de les parcel·les que en l'actualitat no es troben cultivades.
- ✓ Realització de jornades informatives dirigides a propietaris i agricultors de la zona, així com cursos presencials de formació contínua i assessorament per als agricultors de producció ecològica sobre tècniques d'agricultura ecològica, així com de comptabilitat i comercialització i pràctiques tutoritzades amb experts de la zona (figures Far).
- ✓ Assessorament als productors agrícoles ecològics en la tramitació de sol·licituds de les diferents ajudes (PDR, PE, aplicació de bones pràctiques agràries, en zones vulnerables, millora de les finques de producció ecològica i les seves connexions amb l'espai natural protegit, etc.).
- ✓ Suport en la creació de mercats de proximitat i de canal curt per a la venda dels productes ecològics i així abaratir els costos.
- ✓ Realització d'estudis d'investigació sobre sinergies entre agricultura ecològica i espais naturals protegits.

10.1.3. Gestió de residus al Parc Natural

Objectius

- Conscienciar els usuaris del Parc Natural de la necessitat de no deixar els residus dins de l'espai protegit.
- Dotar de contenidors per a l'arreglada selectiva de residus fora del Parc Natural.

Actuacions

- ✓ Realització de campanyes de comunicació i educació ambiental al respecte, de manera coordinada, així com d'inspecció i sanció.
- ✓ Instal·lació de contenidors d'arreglada selectiva de residus en punts estratègics.

10.1.4. Renovació i manteniment de la senyalètica del Parc Natural

Objectius

- Informar clarament de la ubicació del Parc Natural i de com arribar des de les vies principals.
- Assabentar el visitant de l'entrada al Parc Natural i que comporta unes normes d'ús diferents.
- Senyalitzar llocs puntuals en determinades zones i èpoques (nidificació, residus, prohibició de gossos, etc.)
- Millorar la imatge del Parc Natural.

Actuacions

- ✓ Compra i instal·lació de les següents tipus de senyals:
  - en la carretera nacional i rotones d'accés
  - a l'entrada del Centre d'Interpretació
  - en els itineraris
  - en la Platja de Carrabiners
  - en la platja dels «gossos»
- en les zones i èpoques de nidificació

10.1.5. Elaboració del Pla d'Aprofitament Ramader del Parc Natural

Objectius

- Compatibilitzar l'aprofitament dels recursos ramaders amb la conservació dels valors ambientals.
- Facilitar la utilització d'adobs orgànics en l'agricultura ecològica del Parc Natural.

Actuacions

- ✓ Encarregar els tècnics experts en la matèria la redacció del Pla d'Aprofitament Ramader.

10.1.6. Renovació del Pla Cinegètic del Parc Natural

Objectius

- Disposar d'una proposta consensuada per a la renovació del Pla Cinegètic per a l'any 2019.
- Conèixer l'impacte de la caça sobre les poblacions d'aus que utilitzen el Parc Natural com a lloc de nidificació, alimentació o de pas.
- Redistribuir els tres acotats que hi ha al Parc Natural en dos: un d'aus aquàtiques en la zona de protecció i altre de caça menor en la zona d'amortiment d'impactes.

Actuacions

- ✓ Encarregar un estudi sobre poblacions d'aus cinegètiques al Parc Natural i les seves afeccions.
- ✓ Control i seguiment de les memòries que elaboren els titulars dels tres acotats de caça.
- ✓ Realitzar reunions entre caçadors i ornitòlegs que cacen i estudien al Parc Natural respectivament per tal de fomentar l'enteniment i arribar a un consens per a la millora de les condicions ambientals i ecològiques del Parc Natural.

10.1.7. Programes per a la millora i conservació dels hàbitats del Parc Natural

Objectius

- Continuar amb el seguiment de les espècies singulars de flora i fauna del Parc Natural.
- Implementar actuacions de millora dels hàbitats prioritari al Parc Natural.
- Detectar i ubicar les espècies invasores de flora i fauna al Parc Natural i combatre la seva presència.
- Supervisar els treballs d'extracció de torba d'acord amb els condicionants de la Declaració d'Impacte Ambiental.
- Condicionar la zona on s'ha fet la crema controlada.

Actuacions

- ✓ Elaboració anual de censos d'aus.

- ✓ Seguiment de les poblacions de samaruc, fartet i tortuga d'estany.
- ✓ Seguiment de les actuacions de millora dels hàbitats del corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) i la boscarla d'aigua (*Acrocephalus paludicola*).
- ✓ Manteniment de lluent.
- ✓ Elaboració d'un mapa amb les ubicacions de les espècies invasores de flora i establiment d'un cronograma d'actuacions per tal d'eradicar-les.
- ✓ Elaboració d'un protocol anual de compliment de les condicions de la DIA per a la firma entre el Servei d'Espais Naturals Protegits i el titular de l'autorització d'extracció de torba.
- ✓ En la zona de la crema controlada: neteja de séquies, comportes, manteniment de lluent i plantació d'arbres (*Tamarix* sp. i *Populus alba*) a la vora del camí proper a la depuradora.

10.1.8. Conservació i manteniment del Parc Natural i les seves infraestructures

Objectius

- Condicionar els itineraris didàctics del Parc Natural.
- Millorar l'estat actual de les instal·lacions del Centre d'Interpretació del Parc Natural.
- Dotar de continguts ambientals el Centre Espai Natura.

Actuacions

- ✓ Control periòdic de la vegetació i manteniment dels itineraris del Parc Natural.
- ✓ Condicionament de la zona exterior del Centre d'Interpretació del Parc Natural amb la substitució del tancat de fusta i la plantació d'espècies autòctones singulars.
- ✓ Dotació de material gràfic del Centre Espai Natura amb continguts didàctic-naturalístic relacionats amb les característiques ambientals i socials del Parc Natural.

10.1.9. Programa de comunicació, divulgació i educació ambiental

Objectius

- Mantenir els programes de comunicació i divulgació dels valors ambientals i culturals del Parc Natural.

- Continuar amb el Programa d'Educació Ambiental i molt especialment en els centres educatius dels municipis del Parc Natural.
- Establir una línia de col·laboració i coordinació amb els ajuntaments per a la programació de les diferents activitats que es realitzen des del Parc Natural.

Actuacions

- ✓ Realització de les activitats per al públic en general amb una periodicitat de dues al mes.
- ✓ Manteniment del desenvolupament del Programa d'Educació Ambiental.
- ✓ Atenció dels visitants que acudeixen al Centre d'Interpretació del Parc sense haver concertat visita prèviament.
- ✓ Manteniment de la pàgina web del Parc Natural i col·laboració amb la promoció mitjançant el perfil de twitter @GVAparcs.

10.2. Propostes d'actuacions per al 2018

- ◆ Neteja de séquies, compra i instal·lació de comportes en les goles de la marjal del Parc Natural.
- ◆ Col·locació de nivells de referència en punts estratègics del Parc Natural.
- ◆ Delimitació de les zones del Parc Natural, on s'han de mantenir els lluent.
- ◆ Proposta per al Pla de Prevenció d'Incendis.
- ◆ Continuar amb el projecte d'aprofitament ramader i de promoció de la producció agrícola al Parc Natural.
- ◆ Programes per a la millora i conservació dels hàbitats del Parc Natural:
  - LIFE paludicola
  - Projecte corriol camanegre: *Charadrius alexandrinus*
  - Projecte de condicionament de la zona on es va fer la crema controlada
- ◆ Campanya per a la conscienciació dels visitants i habituals del Parc Natural sobre la importància de no deixar residus dins del Parc i dipositar-los en els contenidors senyalitzats i ubicats fora de l'espai protegit.
- ◆ Campanya per a la conscienciació dels propietaris dels gossos que entren o volen entrar al Parc Natural, amb la col·laboració dels Agents Mediambientals.

- ◆ Projecte per a la compra i instal·lació de senyals informatives al Parc Natural.
- ◆ Projecte per al condicionament de la desembocadura en la Gola del Trenc per tal de corregir la seva obstrucció periòdica deguda a l'aportació de cudols per la mar.
- ◆ Dotació de material a l'exposició del Centre Espai Natura de Torrenostra i ajuda a la creació del jardí d'hàbitats.
- ◆ Activitats commemoratives dels 30 anys de protecció del Prat de Cabanes-Torreblanca.